Jaarverslag 2016

vzw Mariënstede

mariënstede

Voorwoord

2016 : het jaar van transitie of ook het jaar van de chaos.

Nog nooit werd er in de sector zoveel uren vergaderd als met het PVF-verhaal.

Nog nooit hoorde ik telkens opnieuw op beleidsvergaderingen …
we weten het ook niet …
dit moet nog uitgeklaard worden.

En nog nooit in mijn lange loopbaan
had ik geen antwoorden op de zovele vragen …

En toch … we jeunen ons !

We zijn erop ge'BRAND'
om van Mariënstede
    een kleurrijk plekje
    van warme zorg
    en ontmoeting
te maken.

We gaan dit doen door
    LOKAAL
    met ontschotting
    in samenwerking met netwerken
    in samenwerking met diverse partners
te werken.

We zijn in 'trance' van 'transitie' en illustreren hoe het 'anders' kan.

Mariënstede in cijfers

Gebruikers

Erkenning

Afdeling
Woonondersteuning Residentieel (46)
Woonondersteuning ambulant (10)
Dagondersteuning (25)
RTH (9)
Langlopend convenant (1)
Noodsituatie (2)

Aantal

92 gebruikers op 31/12/2016

Volwassenen met een …	Verstandelijke beperking	Verstandelijke psychische beperking	Verstandelijke motorische beperking	NAH en een motorische beperking	Autisme	Totaal
Totaal	**39**	**14**	**16**	**7**	**16**	**92**
Woonondersteuning residentieel	19	7	10	5	5	46
Woonondersteuning ambulant	5	2	0	1	2	10
Dagondersteuning	9	4	6	1	5	25
RTH	4	1			4	9
Langlopend Convenant	1					1
Noodsituatie	1					1

Leeftijd

Afdeling	Jongste	Oudste	Gemiddeld
Woonondersteuning residentieel	26	74	48,76
Woonondersteuning ambulant	37	53	45,80
Dagondersteuning	22	60	35,20
RTH	21	61	34,33
Langlopend Convenant			26
Noodsituatie			42

Gebruikers atelierwerking op 31/12/2016

Volwassenen met een …	Verstandelijke beperking		Verstandelij-ke psychische beperking		Verstandelijke motorische beperking		NAH en een motorische beperking		Autisme		Totaal
Totaal	**25**		**7**		**16**		**4**		**13**		**65**
	AW	AW+BW	AW	AW+BW	AW	AW+BW	AW	AW+BW	AW	AW+BW	
Woonondersteuning residentieel	10	4	2	1	6	4	3		1	4	35
Woonondersteuning ambulant	1										1
Dagondersteuning	3	6	3	1	4	2	1		2	3	25
RTH									3		3
Langlopend Convenant	1										1
Totaal AW	15		5		10		4		6		40
Totaal AW+BW		10		2		6				7	25
Noodsituatie	Geen										
AW = Atelierwerking AW+BW = combinatie van Atelierwerking en Begeleid Werk											

Opname en vertrek

Afdeling	Opname	Vertrek
Woonondersteuning residentieel	0	0
Woonondersteuning ambulant	0	0
Dagondersteuning	1	1
RTH	8	4
Langlopend Convenant	0	-
Noodsituatie	1	-

Medewerkers

Aantal personeelsleden op 31/12/2016

	2014	2015	2016
Voltijds	28	30*	28*
Deeltijds	42	38	41
Totaal	**70**	**68**	**69**
Voltijds equivalent	45,96	47,48	47,34
Gemiddelde leeftijd	41,83	43,20	42,50
* waarvan 8 werknemers in landingsbaan of progressieve tewerkstelling			

Vrijwilligers

Activiteit	Uren/jaar		
	2014	2015	2016
Weekend-koken	320	370	402
Klusjes	1389	1654	1611
Wereldwinkel	228	237	360
Uitstappen	122	170	177
Vervoer	2052	1568	1561
VLOD– of VSPW-cursisten		576	885
Joka-kamp	230	230	230
Post	32	45	51
Feesten	228	272	435
Atelierhulp	1017	763	824
Koor	23	12	13
Handwerk			
Totaal	**5641**	**5897**	**6549**

Deze getallen zijn gebaseerd op de aanwezigheidsbladen die de vrijwilligers zelf invullen en op de registratie van het vrijwilligerswerk. Wat niet opgenomen is:

* Het vrijwilligerswerk binnen Bruggensteun.
* De spontane bezoekjes van verscheidene vrijwilligers aan bewoners.
* De uren dat vrijwilligers er gewoon zijn voor bewoners zoals Paul en Mia voor Frederik of Lie en Magda voor Colette ...
* De uren die men vergeet te noteren
* De inzet van de werkbegeleiders voor begeleid werk
* Buddy's Marnix Lefevere
* De uren van de huisfotograaf Dorine

Hoe inclusie en eenvoud elkaar omarmen
Inspirerende verhalen vanuit Mariënstede

VISIE op een warme samenleving

Inclusie en eenvoud

Eenvoud is moeilijk te omschrijven. Het zit in de genen van onze organisatie. Eenvoud hebben we geleerd van onze gebruikers. Ze hebben het graag eenvoudig en toegankelijk. Trouwens, we zien dat de samenleving tout court gediend is met laagdrempelige mentale én fysieke toegankelijkheid (universal design).

Inclusie is voor ons veeleer een beweging. We horen het graag als 'de kracht van het engagement'. Het is een werkwoord. Het is actie. Het is iets beleven samen met anderen. De mensen van Mariënstede zoeken contact met de samenleving. Ze willen er deel van uitmaken door IN de samenleving te werken, er te wonen en er hun vrije tijd te beleven.

Transitie en visie

We kunnen veel leren van de transitie-beweging opgericht door Rob Hopkins. In zijn transitiehandboek beschrijft hij de overgang van olie-afhankelijkheid naar lokale veerkracht. Het transitiehandboek is een uitstekende gids die ons de weg wijst hoe we kunnen leven in een toekomstige wereld waar de grenzen van de natuur worden gerespecteerd. Maar ook van de vreugde van gemeenschappen die bij elkaar komen, verbonden door een groots gezamenlijk doel. Belangrijk hierbij is dat de overgang gemaakt wordt naar een lokale, op mensenmaat afgestemde toekomst. Inclusie zit ingebed in de hele transitiebeweging. Het is een samenwerking tussen welzijn en mobiliteit, ruimtelijke ordening, wonen, onderwijs, milieu… Het is afstand nemen van het huidige hokjes denken en meer co-creatief werken om een warmmenselijke samenleving te realiseren.
Visie speelt hier een belangrijke rol.

"Visie zonder actie
is niet meer dan een droom
Actie zonder visie
doet gewoon de tijd passeren
Visie met Actie
kan de wereld veranderen."
Joël Barker

Naar aanleiding van 25 jaar Mariënstede schreef een collega (Hilde Decoene) het boek: 'Wegwijzer, 7 woorden om je te inspireren bij dienstverlening'. Het handelt over de kracht van tijdloze waarden in een snel veranderende samenleving. Onze drie belangrijkste waarden zijn respect, éénvoud en verbondenheid. Het boek is een aanrader voor iedereen die werkt met mensen (in profit en non-profit). De visie is in die 25 jaar niet veranderd. Echter, de samenleving verandert voortdurend en hier moeten we op inspelen. Daar ligt voortdurend een mooie uitdaging.

Inclusie: hoe begin je eraan?

Inclusie is een vaag begrip.
Er is geen theorie rond inclusie. Er zijn wel inspirators. Douwe Van Houten verwoordt het mooi in zijn boek 'De gevarieerde samenleving'.

"Je maakt geen samenleving op papier.
Je bouwt een samenleving op al doende
door op zoek te gaan naar voorbeelden die aantonen dat het kan."

Waarom werken aan inclusie ?

Als je écht luistert (ausculterend luisteren is een Benedictijnse wijsheid) naar kwetsbare mensen dan hoor je dat ze meer contact wensen met de samenleving. Ze willen er deel van uitmaken en erbij horen.

Mariënstede in transitie

We bestaan 30 jaar en hebben intussen een lange weg afgelegd.
Er is veel ervaring opgedaan, hier en daar wat wijsheid opgepikt, maar we hebben vooral veel geleerd door goed te luisteren naar verscheidenen mensen. We kijken met voldoening terug naar het verleden en zien ook hoopvol uit naar een andere, positieve toekomst.

"Als we de juiste kant kiezen,
hoeven we alleen maar door te lopen."
Oosterse wijsheid

Vroeger was Mariënstede een klassieke instelling. De organisatie stond centraal. Vanuit een team van begeleiders werden alle zorgopdrachten vervuld. Ouders en netwerk, contacten met het dorp, externe diensten,… waren nog eerder verre partners in het verhaal. Alles gebeurde organisatie gestuurd en dit werkte. Iedereen was gelukkig.

Een aantal factoren brachten verandering in het verhaal:
De centrale ligging van Mariënstede in een park achter de kerktoren.
Gebruikers empoweren en laten participeren in de organisatie (gebruikersraad – deelname sollicitatiegesprekken – aanwezigheid bij inspectie - …)
Inclusie in het DNA van Mariënstede (pioniersgedachte)
Het adagio 'vergeet de beperking, ontdek de talenten'.

De 'instelling' (= alles gebeurt erin) evolueert stilaan naar een dienstencentrum met een open sfeer en vele interacties met het dorp. De centrale vraag werd: "Hoe kunnen wij een geschenk zijn voor het dorp en vice versa?" Het overtuigd positief inzetten op talenten geeft aan je mensen, de organisatie, … een enorme dynamiek. Mensen met een beperking doen vrijwilligerswerk in het dorp in het kader van 'begeleid werk' en anderzijds bieden vele vrijwilligers hun talenten aan in onze organisatie. Een warm gebeuren met vele mooie interacties is het gevolg.

Vanuit onze ervaring kunnen we zeggen : hoe meer je samenwerkt met diverse groepen én hoe minder je mensen in vakjes onderbrengt, hoe dichter je bij een community (gemeenschap) komt.

Van een 'instelling' naar een warme samenleving

Als je community-based werkt en met verscheidene mensen in contact komt voel je de engheid van het werken met aparte doelgroepen. Dit laatste kenmerkt vandaag het zorglandschap en is tevens een hindernis om community-building te realiseren. Onze taak bestaat erin zorg te dragen voor mensen. Mariënstede krijgt subsidies van de overheid om personen met een beperking te ondersteunen. Maar als je inclusief werkt en dus samenwerkt, co-creëert, sociaal onderneemt ga je een stap verder. Naast de 'kwetsbare mens' ontmoet je de gewone burger die op ons beroep doet en wij op hem. Momenteel bundelen we de krachten en werken we samen met het sociaal huis, het woonzorgcentrum en Welzijnschakels. We beogen een groeiend netwerk en willen samen een 'warm dorp' creëren… waar mensen zorg dragen voor elkaar… waar talent de zorgen doet vergeten.

"Vergeet de beperking. Ontdek het talent !"

En we willen nog een stap verder gaan. We durven dromen en ambiëren een warme, toegankelijke samenleving waar het goed leven is voor iedereen. De SLOW-gedachte is hier een belangrijke insteek. We verwijzen naar slow-food, slow fashion, slow city. Het gaat om een filosofie die zich kant tegen vervlakking en zich inspant voor de verhoging van de levenskwaliteit. Het betekent tijd investeeren om mensen te ontmoeten, genieten van het alledaagse, zorgvuldig omgaan met het gewone. Slow Care en het community-verhaal vormen een symbiose.

Community-building: inspirerende verhalen

Iedereen wil in zijn leven gelukkig zijn.
Maar wat is geluk?
Het is moeilijk te omschrijven.
Naast ieders individuele invulling bestaat er ook iets als collectief geluk of welzijn. Overheden, gemeenschappen, ondernemingen, individuen dragen allemaal verantwoordelijkheid voor dit algemeen belang. We laten ons inspireren door het Himalayastaatje Bhutan waar ze economische en materiële ontwikkelingen niet als enig zaligmakende bron van geluk zien. Ze hanteren er Bruto Nationaal Geluk (BNG) i.p.v. de magische formule van het Bruto Nationaal Product (BNP). Met deze holistische visie over geluk weten ze anderen te inspireren.
Klein… maar fijn.

'Kwaliteit van leven' in een land met Bruto nationaal Geluk. Moet er nog zand zijn ?

'Inclusie' of anders gezegd 'erbij horen', is een belangrijk domein binnen het verhaal van kwaliteit van leven. Onze ervaringen binnen Mariënstede leren ons dat personen met een beperking een plaats wensen IN de samenleving. Het is onze taak hen hierin te ondersteunen. Het is niet de gemakkelijkste weg. Het vroegere denkpatroon, waar alles in en door de organisatie werd gestuurd, is misschien duidelijker en lijkt op het eerste gezicht gemakkelijker. Is het nu beter en was het vroeger minder goed ? Deze discussie heeft geen zin.

Hoe begin je eraan ? Als je aandachtig luistert naar het verhaal van je cliënt én hem, waar gewenst, eens laat proeven van de omgeving, ben je goed op weg. Probeer ook als organisatie een voedingsbodem te creëren voor contacten met de omgeving.
Hoe moet je dit doen?
Enkele actiegerichte werkwoorden wijzen je de weg : durven loslaten – brainstormen – inpikken op opportuniteiten – het organisch laten groeien – toeval laten meespelen – creatief zijn – je professioneel kleed afdoen en met de burger in de omgeving praten.

Wat nu volgt zijn enkele verhalen van community-building op vlak van wonen, werken en vrije tijd. Mijn collega's geven u graag deze voorbeelden ter inspiratie.
Ze waren niet altijd even gemakkelijk te realiseren. Maar door creativiteit, durf en lokale samenwerking zijn we erin

geslaagd. Ze geven vandaag mee kleur aan de organisatie.

En wat met de toekomst?

Gelukkig liggen er nieuwe ideeën op tafel…
Bruggensteun-Plus: het verhaal van Bruggensteun verruimen naar senioren…
Château Superette: de andere buurtwinkel met tijd voor u…

DE PRAKTIJK

Community-building en wonen

Bruggensteun

Mariënstede heeft een lange traditie van verbondenheid met de mensen uit het dorp. Reeds lang voordat de trend van de 'vermaatschappelijking van de zorg' werd ingezet, investeerde Mariënstede al in samenwerkingsverbanden, vrijwilligers en ontmoeting. De mogelijkheden en talenten van anderen zien en aanspreken, is voor ons centrum geen dode letter. Vele mooie initiatieven zijn hiervan het resultaat.

In 2010 schudde minister van Welzijn Jo Vandeurzen de welzijnssector wakker met zijn 'Perspectief 2020'. Vermaatschappelijking van de zorg, meer regie voor de gebruiker en het netwerk, vraaggestuurd werken én met minder middelen meer mensen ondersteunen: dat zijn de belangrijkste pijlers van het beleid. Er werd een oproep gelanceerd om op een creatieve manier na te denken over deze zorgvernieuwing.

Creatief en vernieuwend nadenken, dat is een uitdaging die Mariënstede niet uit de weg gaat. Er werd gehoor gegeven aan de oproep en er werd een project ingediend: Bruggensteun. Bruggensteun is een mobiele woondienst en ondersteunt mensen met een beperking (of een vermoeden van) bij het zelfstandig wonen in een huis. Weinig innovatief, zouden mensen die vertrouwd zijn met het beschermd wonen kunnen denken. Toch zijn de doelstellingen en de achterliggende visie van het Bruggensteunproject vernieuwend:

- Personen met een beperking ondersteunen door samen met hun netwerk na te denken over de toekomstdromen van de persoon en hoe de ondersteuning hierbij te kunnen organiseren. Dit gebeurt in een steungroep.
- Nastreven van sociale inclusie: echt deel kunnen uitmaken van de plaatselijke gemeenschap.
- Samenwerking met buurtbewoners om van Dadizele een warme en zorgzame buurt te maken.
- Zoeken naar een manier om de middelen anders in te zetten en meer mensen de kans op ondersteuning te bieden.

Bruggensteun werkt aan de hand van 'steungroepen'. Deze groepen bestaan uit de centrale gebruiker zelf, het netwerk (ouders, broers, zussen, vrienden,…), een medewerker van Bruggensteun en eventuele anderen (vrijwilligers,…). De medewerker van Bruggensteun is een 'facilitator' en leidt het gesprek in goede banen. In de steungroep wordt met iedereen nagedacht over het leven van de gebruiker, nu en in de toekomst. Dit gebeurt aan de hand van de domeinen van kwaliteit van leven. De talenten en de mogelijkheden van de gebruiker staan centraal in de steungroep. Wat een persoon zelf kan, moet immers niet door iemand worden overgenomen. Daarnaast wordt gekeken welke ondersteuning nog nodig is om het zelfstandig wonen en leven mogelijk te maken. Er wordt besproken wie welke ondersteuning kan bieden en wanneer. Het uitgangspunt hiervoor zijn de concentrische cirkels: de gebruiker doet zelf wat hij of zij kan. Huisgenoten en familie kunnen ook een rol opnemen, net zoals buren en vrijwilligers. Er wordt beroep gedaan op externe, reguliere diensten, zoals poetshulp of thuisverpleging. Indien nodig, kan er ook ondersteuning geboden worden door medewerkers van Bruggensteun. Op die manier wordt een ondersteuningsplan gemaakt dat zeer specifiek is en aansluit op de vraag en ondersteuningsnood van de gebruiker. Er is werkelijk sprake van 'maatwerk'.

Drie mannen wonen samen in een huis. 's Avonds komt er telkens iemand even langs. Twee avonden per week zijn dat ouders van de mannen. Andere avonden worden opgevangen door familiehulp of een oppasdienst. 's Morgens komt er een thuisverpleegkundige langs. Er is ook poetshulp aanwezig. Wanneer de ouders op reis gaan, wordt er aan Bruggensteun gevraagd om een oogje in het zeil te houden.

Een jong koppel woont sinds kort samen. Ze hebben een beperkt netwerk, maar proberen wel het contact met hen te onderhouden. Het is niet gemakkelijk om het huishouden te regelen en gezond te leven. Bruggensteun gaat drie maal per week langs om hen hierbij te helpen. Daarnaast zoekt Bruggensteun samen met hen naar een goede invulling van hun vrije tijd.

Een jonge vrouw woont alleen in een huisje niet ver van haar ouders. Verschillende keren per week gaan vrijwilligers langs om haar te helpen met het onderhoud van haar huisje, om boodschappen te doen en te helpen koken. Eén maal per maand gaat iemand van Bruggensteun langs om te horen hoe het met haar gaat. Onlangs gaf ze tijdens zo'n gesprek aan dat ze liever wat zaken zelf zou willen opnemen. De medewerker van Bruggensteun neemt dit mee naar een volgende steungroep.

Een steungroep komt minstens om de zes maanden samen om te bespreken hoe het leven loopt. Sommige zaken worden aangepast: meer of minder ondersteuning nodig, iemand die tijdelijk minder kan opnemen,… Steeds wordt er samen gezocht naar de beste oplossing. Bij gebruikers met een beperkt netwerk zoeken we vrijwilligers die willen aansluiten op de steungroep. Dat kunnen buren zijn, of mensen uit het dorp. Op die manier willen we voorkomen dat er enkel professionelen rond de tafel zitten.

Vrijwilligers zijn altijd belangrijk geweest bij Bruggensteun. Bij de start van het project werd een stuurgroep opgericht met enkele medewerkers en enkele vrijwilligers uit de buurt. In groep werd de basis gelegd voor de visie en de manier van werken. In de beginjaren werden vrijwilligers ook opgeleid om steungroepen te faciliteren. Dit bleek echter zeer tijdrovend, waardoor dit werd stopgezet. Een aantal vrijwilligers sluiten wel nog steeds aan bij steungroepen.

Zo gaat een vrijwilligster nog steeds regelmatig op bezoek bij een gezin met drie broers. De drie broers willen zo lang mogelijk thuis wonen, maar wanneer dit niet meer lukt, willen ze met z'n drieën samen wonen. In een 'gewone' voorziening is dat bijna onmogelijk, met Bruggensteun kan dit wel. Door regelmatig op bezoek te gaan, kent de vrijwilligster de familie erg goed. Ze weet wat er leeft en is ook een vertrouwenspersoon. Om de zes maanden wordt bij deze familie een steungroep georganiseerd om de thuissituatie op te volgen. De vrijwilligster is dan steeds aanwezig en is goud waard.

Een andere vrijwilligster zat in de stuurgroep en volgde een opleiding tot facilitator. Ze voelde zich echter niet helemaal thuis in deze rol. Nu zit ze nog in een steungroep als vrijwilligster en gaat af en toe eens op bezoek bij de gebruiker. Ze voelt zich hier beter bij.

Zoals gezegd probeert Bruggensteun de gebruikers zo zelfstandig en inclusief mogelijk te laten wonen. Er wordt samengewerkt met thuisverpleegkundigen uit de buurt, gebruikers gaan zelf winkelen in de plaatselijke supermarkt, gaan naar de kerk, drinken een glas op een terrasje, gaan naar hobbyclubs,… Doordat ze zo aanwezig zijn in het dorp, zijn de gebruikers ook goed gekend én graag gezien. Terzelfdertijd worden problemen of spanningen snel gemeld en aangepakt. Binnen het dorp weet iedereen elkaar te vinden.

Een gebruiker stond op een ochtend op zijn bus te wachten om naar het werk te gaan. Door de barre weersomstandigheden was de bus erg laat. Een voorbijganger gaf de gebruiker met zijn auto een lift naar het werk. Toen de bus aankwam, was de gebruiker nergens meer te bespeuren. Er was kort even paniek: waar was hij? Een overbuurman had echter gezien dat hij in een auto was gestapt. Een telefoontje naar het werk leerde dat hij veilig en wel was aangekomen.

Een gebruiker sluit wekelijks aan bij een creatieve hobbyclub in het dorp. Hij kan zich daar uitleven. Andere gebruikers gaan jaarlijks nieuwjaren bij hun buren.

Bruggensteun probeert dus ondersteuning op maat te bieden, door de regie bij de gebruiker en het netwerk te leggen. De gebruikers die door Bruggensteun ondersteund worden, zijn tevreden met hun manier van leven. Na afloop van het project kreeg Mariënstede de toestemming van de overheid om met de dienst verder te werken. Ondertussen groeit Bruggensteun nog steeds.

De invloed van de nieuwe manier van denken over zorg en ondersteuning is voelbaar in de verschillende diensten van Mariënstede. Ook in de andere woondiensten werd de voorbije jaren kritisch gekeken naar de ondersteuning die werd geboden. Zo werd de dienst Beschermd Wonen geïntegreerd in de dienst Bruggensteun, waardoor er een kruisbestuiving plaatsvond: de visie en methodiek van Bruggensteun werd gecombineerd met de jarenlange ervaring van de dienst Beschermd Wonen. Dat zorgde voor kleine, maar belangrijke veranderingen.

Zo gaan gebruikers niet langer met een begeleider naar de winkel voor de wekelijkse boodschappen. Er werd hen aangeleerd hoe ze dit zelf konden doen: een boodschappenlijstje maken, de producten in de kar leggen, betalen,… Ondertussen gaan de gebruikers zelfstandig naar de winkel. Ze genieten er van en zijn gekend door het personeel, dat een handje toesteekt indien nodig.

Klusjes worden niet langer sowieso door de technische dienst van Mariënstede gedaan, maar door een klusjesdienst naar keuze.

Er wordt niet meer standaard twee of drie maal per week bij elke gebruiker langs gegaan. Op de steungroepen wordt afgesproken wat nodig is en wie er even langs komt.

Binnen de residentiële woondiensten van Mariënstede sijpelden de nieuwe ideeën over zorgvernieuwing ook langzaam maar zeker door. Contacten met de buurt zijn er altijd al geweest door de vele spontane ontmoetingen in het park. Dikwijls bleef het daar echter bij. Mariënstede investeerde in ontmoetingsmomenten door allerlei activiteiten in het park te organiseren. Binnen de woondiensten zelf werden denkoefeningen gedaan: hoeveel mensen ken je in de buurt? Met hoeveel mensen heb je echt contact? Ken je het aanbod van vrije tijd en cultuur in de buurt? Deze denkoefeningen resulteerden onder andere in een werkgroep die het aanbod van vrije tijd- en cultuuractiviteiten in het dorp en de omgeving opvolgt en vertaalt naar de gebruikers. Daarnaast werden mensen uit het dorp ook uitgenodigd om binnen de muren van het centrum te komen. Mensen uit de woondiensten gaan nu ook sneller naar het dorp toe.

Een gebruiker gaat regelmatig gaan wandelen met een hondje van een bewoner uit het dorp. Ze brengt het hondje dan eens mee in huis.

In het weekend worden kookvrijwilligers ingeschakeld om de maaltijden te maken. Samen met de gebruikers toveren ze elke week iets lekkers op de tafel. Nadien wordt er een tas koffie gedronken.

Eén van de gebruikers is zeer slechtziend, maar geniet ervan om regelmatig te gaan wandelen. Een vrouw uit het

dorp is haar vaste wandelpartner. Gebruikers gaan snel even over en weer naar de supermarkt. Een gebruiker mag er zelfs binnen met zijn driewieler, omdat hij niet zo goed kan stappen. Als hij ergens niet bij kan, is er iemand van het personeel die hem helpt.

Gebruikers hebben ook de vrijheid om te kiezen welke thuisverpleging ze willen en welke huisarts. Dit lijkt voor de hand liggend, maar vaak is dit toch niet vanzelfsprekend. Het 'instellingsdenken' is nog regelmatig aanwezig.

Onlangs moest een gebruiker op controle bij een arts in Gent. De arts stelde voor om met een aantal gebruikers samen te komen in een busje, omdat dit gemakkelijker is. Mariënstede kiest er echter voor om niet op deze manier te werken.

Bij nieuwe gebruikers in de residentiële woondiensten wordt sinds kort gestart met steungroepen. Dit is een aanpassing, zowel voor medewerkers van Mariënstede, als voor de familie. Doorheen de jaren groeide de neiging van welzijnscentra om alles over te nemen, om een totaalpakket te bieden. Vaak is dit voor de familie ook vanzelfsprekend. Nu wil Mariënstede echter bewust terug de regie aan de gebruiker en het netwerk geven. Het is hun leven en Mariënstede wil een antwoord bieden op hun vraag.

Kortom, de zorgvernieuwing deed zijn intrede in Mariënstede door het project van Bruggensteun, maar heeft ondertussen ook de andere woondiensten bereikt. Er wordt kritisch nagedacht over de manier waarop de ondersteuning wordt geboden en hoe de regie terug aan de gebruiker gegeven kan worden. Het netwerk van de familie en de samenwerking en contacten met het dorp zijn hiervoor levensbelangrijk. Een warm dorp, zoals Dadizele, maakt dit mogelijk. Maar 'community building' is een werkwoord – een werk van lange adem.

Community-building en werken

Begeleid werk – win-win - …

Sinds jaar en dag streeft de atelierwerking naar een zinvolle en boeiende dagbesteding voor elke gebruiker in, met en voor het dorp. Want gelukkig zijn doe je niet alleen. We willen dat de gebruikers kunnen werken en leven met de mensen die ze graag zien en die hen graag zien. We willen dat het netwerk van de gebruikers beetje bij beetje groter en sterker wordt.

Door het bewust verkleinen van onze regio, werd onze doelgroep de laatste jaren veel breder en diverser. Iedereen is bij ons welkom die zeer dicht woont. Kleinschaligheid, nabijheid, diversiteit, verbondenheid, rust en eenvoud zijn onze kernwoorden.

Onze meer diverse doelgroep, wil dus ook een meer divers aanbod. Bovendien verkiezen de meesten meer en meer afwisseling in hun programma en ook veel meer sociaal contact. Vandaar dat we minder inzetten op klassieke interne productie, maar de klemtoon meer en meer op diensten leggen.

Ons Win-Win-Werk kan als enclavewerk worden opgevat: een halve of hele dag per week werken telkens een zestal gebruikers en een begeleider op verplaatsing. Zij hebben geen specifiek lokaal of werkmateriaal. Zij schakelen zichzelf in in bestaande bedrijven en organisaties.

Door te werken voor, in en met het dorp slaan we verschillende vliegen in één klap: diverser aanbod en meer ontmoetingskansen voor onze gebruikers, delen van locaties en materialen, honderden helpende handen, nieuwe dienstverlening voor lokale inwoners, organisaties en bedrijven, nieuwe uitdagingen voor onze begeleiders, …

Enkele voorbeelden:

- 4 halve dagen per week doen we logistiek werk: het plooien van poetsdoekjes en bloemetjes water geven in het rusthuis., het onderhoud van de banken in het park, …
- Dagelijks gaan we met de bus uit werken in lokale bedrijven en organisaties.
- Bovendien is er een groep gebruikers die groepsbezoeken organiseert en ook Kamishibai-verhalen uitwerkt en speelt.

- Ten slotte hebben wij ook onze eerste stapjes in de horeca gezet. In de lente en in de zomer is er elke zondagnamiddag ons Hip Terrasje. Maandelijks organiseren wij een teambuildingsdag voor bedrijven en organisaties. En in het plaatselijke rusthuis runnen wij ook het dorpsrestaurant.

HIP Terrasje

Wie op een zondagnamiddag naar Mariënstede komt zal ongetwijfeld enkele genietende wandelaars tegenkomen. Ze kuieren wat rond, kijken naar het paard en de schapen, zitten op een bankje of laten de kinderen wat schommelen. Niets speciaals dus, eenvoudige schoonheid van rust en harmonie waarbij je geniet dat andere mensen genieten van het niets dat er is.

En laat nu net dat niets een opwellende bron zijn van ideeën om de schoonheid van deze ervaring te ondersteunen met een initiatief dat deze harmonie niet breekt, maar veeleer ondersteunt. Een zondag heeft een zekere traagheid in zich en kenmerkt zich door zijn rust en stilte. Je voelt je ontspannen, het is een tijd van verpozing om op maandag de werkweek op enthousiaste wijze te begroeten.

Vanuit deze gevoelens van sereniteit begint de bron van creatieve gedachten te borrelen. Als we nu eens een terrasje zouden beginnen waarbij de parkbezoekers kunnen genieten van een consummatie, dan zou dit een organische verbinding zijn tussen gebruikers die de bediening verzorgen en de bezoekers die hun dorst kunnen laven terwijl ze ondergedompeld worden in een bad van schoonheid rondom zich met pal voor hen het kasteel van Mariënstede geflankeerd door de majestueuze Basiliek van Dadizele.
Geen discrepantie, geen visuele onrust, wel harmonie in eenvoud. Het grondidee van het HIP terrasje is geboren.

De rest is praktijk. Het voorstel komt op de teamvergadering, er is onmiddellijk enthousiasme van de collega's en dit is opmerkelijk, want plotseling wordt er gevraagd of je bereid bent om zondagwerk te doen. We vormen algauw een team van een 5-tal personen die afwisselend tussen begin mei en eind september de verantwoordelijkheid willen nemen om het HIP terrasje open te houden.
Daar de gebruikers van Mariënstede centraal staan in het bestaansrecht van het HIP terrasje wordt er gepolst of er interesse is. Vele kandidaten melden zich, enkele haken af na het eerste jaar en anderen komen er bij.

Ondertussen hebben we ervaring opgedaan. Daar het HIP terrasje niet de bedoeling heeft om financiële winst te maken worden er slechts 8 tafels en 30 stoelen voorzien, dit is op maat van de gebruikers. Het aanbod van hapjes en drankjes is miniem en bestaat vooral uit eigen bereide en regionale producten.
Degelijke parasols zorgen voor de nodige schaduw of beschutting tegen een regenbui. Hippe picto-magneet-besteldoosjes zorgen voor een verrassende, leuke en duidelijke manier van bestellen. De maandagochtend brengt een groepje gebruikers alles in orde voor het volgende Hip terrasje (voorraad aanvullen, pictobakjes terug aanvullen, financiën afsluiten).

Ondertussen kunnen we vaststellen dat het Hip-terrasenthousiasme aanstekelijk werkt bij de gebruikers en de begeleiders. Als begeleider is het aangenaam om te participeren in een terrasjesteam waarbij de vrijheid van creativiteit de hoeksteen is tot samenwerking. De gebruikers blikken terug op een aangename namiddag waarbij de ervaring blijft van een wederzijds warm en respectvol contact. Inclusie is eenvoud in verbondenheid.

Kamishibai

Eind 2014 zijn we in Mariënstede gestart met ons “Kamishibai”–project.

Een Kamishibai is een klein verteltheater en komt oorspronkelijk uit Japan : men bond de kamishibai vast op de fiets en trok er mee rond - van dorp tot dorp - om eenvoudige, authentieke verhalen te vertellen aan elkaar.

In samenwerking met ABC (Art Basic Children uit Brussel) gingen 7 mensen met een beperking een uitdaging aan. Niet alleen de uitdaging om zelf een verhaal te verzinnen maar ook om eigenhandig prenten te creëren.

We kwamen een 9-tal keer samen.

De eerste sessie brachten de gebruikers een voorwerp mee om over te vertellen. Vanuit die persoonlijke verhalen werden telkens 2 woorden weerhouden om mee aan de slag te gaan.

Iedereen in de groep werd betrokken bij het bespreken van de verhaallijn :
zou het romantisch worden of griezelig ?
hoe beginnen we met het verhaal ?
wie is het hoofdpersonage ?
…

Eenmaal het verhaal inhoudelijk op punt stond, konden we aan het uitwerken van de prenten beginnen. Er werd duchtig getekend, gekleurd, geschilderd en geplakt tot we uiteindelijk 14 mooie prenten hadden. <We vertelden ons verhaal eerst aan de andere gebruikers, daarna aan het personeel en nog wat later aan heel wat bezoekers van Mariënstede. We deden dit op verschillende locaties o.a. in de tent van Circus Ronaldo,….

Het publiek wordt telkens betrokken bij het vertellen van het verhaal.
Binnenkort trekken we er met onze Kamishibai op uit.
Het is de bedoeling om, met een aantal gebruikers en een vertelvrijwilliger, op stap te gaan in de buurt : naar het woon- en zorgcentum, naar de plaatselijke school, naar een kinderdagverblijf,…..
Zo hopen we heel wat mensen te bereiken.

Mensen leren ‘het ware verhaal van Mariënstede’ kennen en komen op een positieve manier in contact met de gebruikers, in alle rust en eenvoud.
Daarnaast is dit voor mensen met een beperking een unieke gelegenheid om los te komen van de ‘gewone’ werking in een dagcentrum en via deze weg hun horizon te verruimen.

Community-building en vrije tijd

Actie : ik wil erbij

Door het opzetten van verschillende initiatieven willen we komen tot een inclusieve leefgemeenschap waar warmte, verbondenheid en ontmoeten centraal staan. We betrekken de GANSE leefgemeenschap van Dadizele erbij om een zorgende rol op te nemen in de gemeente. Deze kan heel verschillend zijn: vrijwilliger, boodschapper, buur, aanbieder, facilitator, …
We scheppen een kader waarin ONTMOETING centraal staat. Deze “warme” context biedt kansen om de zorg te vermaatschappelijken.
De ondersteuning (zorg) wordt zowel IN als DOOR de gemeenschap geboden. In dit verhaal worden de meest kwetsbare mensen onopvallend geïntegreerd in warme initiatieven.
Sociale inclusie in de praktijk via eenvoudige, kleine acties.

Wij willen de bewoners van Mariënstede meer betrekken bij het bloeiende verenigingsleven van Dadizele.

Onze aanpak: enerzijds proberen we de verenigingen te inspireren om mee te werken, en anderzijds pakken we uit met de aanwezige “talenten” van de bewoners van Mariënstede. De “kwetsbare” mensen worden, door gebruik te maken van hun talenten, deel van de gemeenschap. Wij, bewoners van Dadizele, willen samen met professionelen kansen scheppen, inspireren, mensen doen ‘goesting’ krijgen.
Wij willen daarnaast een laagdrempelige ontmoetingsplaats creëren.
Het zou moeten een plek van ONTMOETEN worden voor iedereen (ook eenzame mensen, ouderen, mensen met een beperking, …), een plek bij voorkeur in het centrum van het dorp, warm en gezellig, een plek die iets uitstraalt, een plek waar “veel kan en niets moet.”
Deze ruimte is dus voor iedereen toegankelijk.
Wij willen een aantal activiteiten opzetten (liefst samen met de bewoners van Mariënstede) om reeds bestaande contacten te stimuleren en nieuwe contacten op te starten. Enkele van die activiteiten zitten al “in de pipeline”.

Wat is het doel van je project?
Kansen (opportuniteiten) tot ontmoeten creëren.
De realisatie van een laagdrempelige ontmoetingsplaats is daarbij essentieel.
“Erbij horen” voor iedereen.
Via het “gewone” het “speciale” laten insijpelen.
Een warme gemeenschap creëren voor iedereen, waarbij mensen met minder mogelijkheden wel opgenomen worden in het geheel (zonder veel poespas)

Overzicht vrije tijd

Bart	VAD loopclub Sanama
Sabine	De Kei Den Engel Hypnosis Dance Academy
Martine	Okra Arbeidszorg Biobello
Els	Den Engel
Lieven	Ceravam Kompas
Henk	De Kei Recreas Hypnosis Dance Academy
Nancy	Den Engel
Elisabeth	DVC 't Station
Marianne	WVA Sanama Kompas
Danny	Dapalo Den Engel
Anna	DVC De Winde
Nadine	Okra Sanama
Jenny	De Spil
Koen	Den Engel
David	G-voetbal
Kristof	Den Engel
Marcial	Badlintonclub Dadizele
Annie	DVC 't Station Vonx Toneel Moorslede

Bianca	Sanama Okra
Caroline	Sanama
Jozefa	Kijolo Okra Sanama Kantklosclub
Véronique	Okra
Patrick	Koor
Geert	Koor Sanama
Cindy	Koor Dansen G-sport Turnen Gezinsbond KVG Kantklossen
Marc	Okra Kantklossen Sanama
Frederik	Sanama De Stroom
Colette	Zonnewijzer
Hanna	Kantklossen Koor
Jacqueline	Okra
Marleen	Kantklossen Koor
Dieter	WVA
Marie-Hélène	Kantklossen
Ingmar	Sanama
Ingmar	KVG

Vrijwilligerswerking

De vrijwilligerswerking is ingebed in de eigen cultuur van Mariënstede. Die eigenheid van Mariënstede behouden en versterken is een voorwaarde voor een goed draaiende vrijwilligerswerking nu en in de toekomst. Het ene kan niet zonder het andere.

Organisch groeiende verbindingen tussen mensen met een beperking en het dorp. Mariënstede is gelegen in het centrum van het dorp Dadizele en heeft vanaf haar ontstaan in 1985 verbindingen organisch laten groeien tussen mensen met een beperking en het dorp door samen te werken en haar deuren te openen. Vrijwilligers doen beroep op Mariënstede en Mariënstede doet beroep op vrijwilligers. De drempel is laag en hierdoor zetten vrijwilligers gemakkelijker vanzelf de stap om hun talenten in te zetten.

Minder professionalisme, meer gewoon menselijk. Geen cultuur van wij en zij. We zijn allemaal mensen onder elkaar. Dat betekent niet dat het personeel niet professioneel moet zijn. Maar, het is niet omdat je professioneel bent dat je meer bent dan een vrijwilliger of een persoon met handicap. Een nederige houding staat voorop. Eenvoud is een waarde waar we veel belang aan hechten. We merken dan ook dat vrijwilligers graag komen en we horen vaak: 'Er is een warmmenselijke sfeer. Je kan er gewoon zijn wie je bent. De maatschappij is zo koel geworden. Hier vind je nog de zo zeldzaam geworden mensvriendelijke aandacht.'

Minder overheid en globaal, meer lokaal. Door boodschappen te doen in de dorpswinkel, op bezoek te gaan in de horeca, in de straat te wonen, te werken in lokale bedrijven of overheidsdiensten, komen mensen met een handicap in contact met mensen van het dorp. Er wordt vaak spontaan hulp aangeboden waar nodig en er ontstaan mooie contacten waaruit vrijwilligerswerk groeit.

Bij sollicitaties is er aandacht voor het aanwerven van personeel uit de buurt . De vrijwilligersverantwoordelijke woont in Dadizele en kent vele mensen. Hierdoor is het makkelijker voor haar om vrijwilligers te rekruteren. Aangezien onderzoek bewijst dat 80% van de vrijwilligers mensen zijn die rechtstreeks aangesproken worden en slechts 20% zichzelf spontaan aanbiedt, is het belangrijk om de mensen in de nabije omgeving te kennen en hen aan te spreken op hun talenten.

Geven en nemen. Voorwaarde voor een goed draaiende vrijwilligerswerking is dat je hiervoor

voldoende personele middelen inzet. We zetten ongeveer 20u personele middelen in en krijgen ongeveer 4 fulltime vrijwilligers hiervoor terug, geconcretiseerd in 130 vrijwilligers die in meerdere of mindere mate hun tijd ter beschikking stellen. Een vrijwilligersverantwoordelijke is er nodig om alles in goede banen te leiden. Het takenpakket bestaat uit: rekruteren, organiseren, collega's en bewoners informeren, vraag en aanbod op mekaar afstellen, veel communiceren, vrijwilligers soigneren. Dit laatste betekent concreet: Er wordt in Mariënstede jaarlijks een vrijwilligersfeest georganiseerd, vrijwilligers krijgen een kaartje of attentie bij speciale gebeurtenissen in hun leven, we hebben aandacht voor een gesprekje met hen van tijd tot tijd, ze ontvangen als enige een klantenkaart voor onze winkel waar ze graag geregeld gebruik van maken, ze krijgen het boek 'Wegwijzer' over de visie en de waarden van Mariënstede, ze worden uitgenodigd op de activiteiten, ze ontvangen ons tijdschriftje 'Skoebidoe' waardoor ze geïnformeerd zijn bij het reilen en zeilen, ze zijn goed verzekerd, enzovoort.

Unieke vrijwilligerstalenten brengen unieke extraatjes. Vrijwilligers zorgen voor een belangrijke meerwaarde en maken nieuwe initiatieven mogelijk. Enkele voorbeelden: Iemand die muzikaal begaafd is en graag show geeft, heeft een zangkoor opgericht waar mensen van Mariënstede samen zingen met mensen uit het dorp. Een creatieve vrijwilliger maakt prachtige etalages voor onze winkel. Een paardenmenner gaat op stap met de huifkar. Fervente wandelaars uit het dorp richtten een wandelclubje op samen met de bewoners van Mariënstede. Chef koks komen op zaterdag en zondag in een woongroep hun kookkunsten inzetten. Een vrijwilligster die haar hele leven ervan droomde om een winkel te runnen, is nu een gedreven winkelbediende. Computerdeskundigen geven computerles. Een getalenteerde fotografe heeft zich aangeboden om foto's te nemen voor ons tijdschrift, facebook, website, kalender, enzovoort. Een vrijwilliger bood zich aan om een filmpje over Mariënstede te maken. Onze chauffeurs zijn onmisbaar geworden om vele bewoners dagelijks de kans te bieden om naar familie, vrienden, vrijetijdsactiviteiten, de dokter, een huwelijk of begrafenis, begeleid werk, het station, de reisbestemming enzovoort te brengen. Imkers zorgen samen met de bewoners voor heerlijke ambachtelijke honing, geoogst in de bijenkorven in Mariënstede…

Vrijwilligers zijn de kers op de Mariënstedetaart. Ze zijn, zoals in de inleiding staat, ingebed in de cultuur van Mariënstede maar, wat belangrijk is: door hun aanwezigheid houden ze de cultuur mee in stand en versterken ze de eigenheid van Mariënstede.

Mariënstede vzw
Remi Dewittestraat 6—8890 Dadizele
Tel. 056-50 94 13
www.marienstede.be—www.facebook.com/MarienstedeVzw